

ایڈیٹر وپبلشر عبدالحمید اکرمی پرنٹنگ پریس ٹیلی باغ کونینہ خان ہینیک کرسا پیور آفس 302 تھرڈ فلور یونیورسل پبلیکس فیر 1 جناح روڈ کونینہ خان تالان کرے

09 ستمبر 2025ء

تنقید ادب ناالمی آئش

براہوئی ادب نا بارواٹ داہیت واراوار پاننگ کہ اوئی تنقید ناوس و سگ اف۔ داہیت تینا جاگہ عا راست ہم ارے، ولے ایو نا بدل مروک آحالیٹ آک داٹی بھاز آبدلی تے انگک نا سوب مسنوں۔ن خدہ کہ ایو نوشت آتیا ہیٹ تنگک نا بنا مسنے، دانا آب اخس ء، داڑا ہیٹ کننگ نا بھاز گنجائفت ارے، ولے بھلوکچ اسے ٹی چست مروک آسوج آک دادرک ءایضہ کہ ایو نا بدل مروک آحالیٹ آک ”تنقید ءسکپنگ نا ہیٹ آتے فسانہ جوڑ کریو۔ ایو نا ورناتینا ایب کیب ءمرسا حالیت آتے پہہ مسنے۔ ہراڑے کہ سیاسی وراجی حوالہ عابدلیک مون آ بسنو“ وادب نا پڑ آ ہم بدلیک محسوس کننگ انگ ء۔ ایو نا ورناسٹی آ رفعت وواہ واہ غان پیش تمسایہ حق آ دروشم آتے امنا کننگ نا کنڈ آروان خٹنگک۔ ایو ورنانشونوک آن داوامیت خٹنگک مریک کہ اوبروک آ وخت اٹ تینا زبان وادب ءشون تننگ اٹ سرسہب مرو۔ بدلی نا کساس داگڑا غان خٹنگک مریک کہ ایو لاٹھی تے لاٹھی و نابودی تے ساف وپاش لوز آحیث نابودی پاننگ انگ ء۔ ورناک تینا نوشت آتے قلم ناسٹھ آ آتساحق ءپاش کننگ اٹ لگوک ء۔ وخت اس کس کہ نوشت آتیا گتھی، خوک ءمون آتخسا

اسه تنق اس

..... عمران فریق

ہراقم دافتا کاریم اٹ انگک اگر غلط دواڑان بیس بھاز آجاگہ عا جملہ نا چنگک نا جاگہ عا ہراڑے Full stopخلوئی ء، داوڑے ڈاکڑ صاحب Commaاس شانائے ودانا مثال دونا ہرافسانہ ٹی ساڑی ء۔ داوڑون اواردا جملہ غا نظراس شائنگے: ”ناخس چٹاا! بلیئس کئے اڑنے۔“ Quotation Mark ء (افسانہ خاخر) شافانے ہراڑان خواووک ءخبر تمسا کرینے کہ داسہ داکان مون آدا کڑدار نا ہیٹ آک ء، ولے اوکان گڈاوکڑ دار نا ہیٹ آک ہراڑے ختم مسنوں۔ ایلو کڑدار تینا ہیٹ آتے ہراکان بنا کرینے، دافتنے پیدوار کنگتھن۔ بھاز جاگہ ہندن مسنے کہ افسانہ کٹانے ولے Quotation Markء داخل بھوگڑاک ء، ہرافسانہ غا تاچس ءچٹھینو۔

داکان بیس Comma ء ارٹنی زوری افسانہ غا تینئی ”وخت“ انا Exclamation mark آتے استعمال ء۔ افسانہ غا تا نیام اٹ اسہ بھاز بے گرج کاریم اٹ انگانے، کڑدار اس ماضی نا ہیٹ ءکنگ ء و ہنداسوب آن افسانہ ءخوانگ ناچس اسل چنگک، واسٹ خواہک کہ کتاب ء بند کیو۔ جاگہ اسہ مریک کہ دا امر؟ گپ درونا مننگ ء و Exclamation Mark انا انگت داسہ نا ہیٹ بنا کرے، ہیٹ و جملہ غا تینئ تسلسل بھاز آجاگہ غا تینئی Mark کاریم اٹ انگانو۔ اف۔ ودا اسہ بھلوکچو کیوئی اسے۔ دا ہنداوڑون اوار Question Mark گپ ہندن ءدن کہ اسہ بندخ اسہ سال مست انا کرسہ اس کسپائے کہ: ”حاجی دارو خان مستر خدو کزیت وراٹھی جملہ ٹی پائے حاجی کرے، واراٹھی جملہ ٹی پائے حاجی داروخان اودے اوکان بھای ء۔“ و جملہ غا تا سوب آن خوانگ نا پورو مزہ کابک و جملہ غا تا اسٹ ایلو تون

داسہ داڑے ارا جملہ نا نیام اٹ

”ولے“ بنگ ء تو ولے آن مست Comma نا شائنگ نا انت گرج، او Sentence نا زوری ء۔ ہرا

(3)

گیشتری ہمو وخت آمریک کہ اسہ افسانہ نگار اس تینا افسانہ ءاولی جار نوشتہ کیلک تو انا ذہن اونا سوج وخت آدونا کرسہ ء بھاز ترندی اٹ درسارمیک، ہراناسوب آن نوشتہ کارنا قلم سلو مریک۔ و تیز نوشتہ کننگ نا سوب آن جملہ غا تینئی دا غلطیک بریرہ، و لے دافتنے درست کننگ کن افسانہ نگارتینا افسانہ ءولدا ارامسہ وار نظران کٹھ۔ ڈاکڑ صاحب نا دا افسانہ غا تینئی دن ء جملہ بھاز اوار ء، دن کہ: ”اسہ اسہ بندخ بھلا بھلا کباڑی نا کوٹ آتے تینا سر۔“ داڑے دا جملہ دن منگک کریکہ: ”ہر بندخ کباڑی نا بھلا بھلا کوٹ آتے تینا کس۔“ اوچن وڑاٹ ہم۔ و داڑان بیس ایو زور انگ جملہ غا ک ہم بدل مننگ کریو، ہرافسانہ نا آب ء کڑدار آتا گپ آتے زیبا کننگکریکہ۔

چارٹی گڑا ہرا داکتاب نا افسانہ غا تینئی زور خدنگ کہ او افسانہ غا تینئی کاریم اٹ لوک آکرے غاک ء۔ ہرافسانہ نگار ءداملوہ ء کہ افسانہ ناچئی ”کرسہ۔“ دپ۔ الما نا بارواٹ پاو تو داکتاب ائی الما نا روہیک چٹ بھاز کم ء۔ بھاز خوڑنی اٹ داکتاب نا کیوزنگ ء کننگانے، باید داکس کہ کیوزر نا چن ہم نوشتہ مروس تو جوان کس۔ بس منہ جاگہ الما ناروہیک ارے دن کہ:

اتیک۔ ڈاکڑ صاحب نا افسانہ غا تینئی کرسہ اسل نظر بٹک۔ گیشتری اونا افسانہ غاک چٹکوز نور بھراسے ائی گڈ زوالیر میرہ۔ ہرا خوانوک افسانہ اس

خوانک تو اونا خواست ہندارمیک کہ ہرو دا افسانہ ٹی امر ء کرسہ اس کننگانے، ولے ڈاکڑ صاحب نا

ہرا وخت آسن فلسفہ ناسل سفت ء کرسا دا یارین کہ دادنیا جان نا تالانی ء کننگ نا سوج ہم اسہ کوشت اسے نا بنداو ء، ولے نن دا ہم سر پد آن کہ بندخ نا علم انا کچ اوتون اوار اوار دنیا نا تشریحک ہم بدل مرسا کارہ، و انسانی دیہاڑاٹ دنیا نا تالانی نارابھلوخیال راج ائی تینا ٹی کننگانے۔

اسٹ، سائنس نابداٹئ ارٹیکو، مافوق الفطرت طاقت آک یعنی کدوہ یاہروہ، دافعیان انگارائگی و ہرافقاپام کہ سائنس ناسٹ انگارائگی و تجربہ غا تا زنی آئے، دافعیان اسٹ تصور نارکھ ءکیک، ہرا کہ حقیقی فلاسفر پاننگرہ۔ وارٹیکو آ مادیٹ نارکھ ءکیہہ ہرا کہ مادی فلاسفر پاننگرہ۔ ہندای ہی سوب آن نن بنائی داپارین کہ مادیٹ مابارواٹ اوکیو تصور دامرے کہ داسہ فلسفہ اسے ہرا کہ کائنات نا سائنسی تشریح نا تالانی ء کیک و حقیقی فلسفہ انسان نا بے خواندنئی جہاٹ آن ودی مسنے ون دا برن کہ دا جہاٹ ء دا ثقافتی و سیاسی طاغت آک ہرا کہ حقیقی تصور آتاخ تفت کسر ہرا وڑاٹ و ہرا ہرا دور ائی امر بجاتخار۔

مادیٹ جہاٹ و جبرانا بدائی سائنس نا جدو جہد آن ودی کس، ہنداسوب ء کہ مادی فلسفہ نابدائی دا خدو درش وگیبر ء، و ایو دانا جدید دروشم جدلیاتی مادیٹ ء سرکاری وخواندہ و علمی حلقہ غا تینئ اول سر آن روکننگانے۔

مادیٹ ناخون امر و انت اکن کس؟ داسوج انا بارواٹ داپاننگک مریک کہ دا فلسفہ نابدی ء کروک آک داپارہ کہ دا نظریہ تدوک آپسٹ (20) کرن آن شون بٹنے دا بارواٹ مادیٹ نا دیہاڑ پانک کہ دا فلسفہ اسہ زندہ و بیدار ء جو ہراسے نا بریر ء، وخت اوتون اوار اوار انسان نا سائنسی علم شون ہلسا کرے، فکرا نا تاریخ بنائی دور یعنی مستین قدیم یونان اٹ سائنسی علم مفتک نا بریر کس، بنائی سائنسدان آک فلاسفر ہم کسم، اٹنے کہ مسکوہی زمانہ ٹی فلسفہ وپوسکن ودی مروک آ

..... جانی گل ہمدرو..... سہ سال نا وٹ ڈول کننگ کہ درخت خلویی مریک۔ ہندن ہزار سال نا ڈٹ ڈول (مضوبہ بندی) کن بندخ عینیا سرمایہ ء تعلیم آمریک۔ تعلیم نازندہاٹ نن کن زندو مرک ناامیت ء خٹک۔ ایو کیگہ نا جدید ویکنا لوچی نا دورباری ٹی بندخ نا تعلیم آن مزی اودے تینا قوم آن پد بٹک، بلکن اونا قوم انا شوداری نا کسر ء ہم بندکیک۔ راج ائی ہم انا چچ ء عزت اس مفک، اٹنے کہ بھاز آچا ہندار آک بندخ ء راجی سہدار اس پارینو۔ بندخ نا تینیا زند و تعلیم اونا شوداری اونا اصلاح راج اوتون گنڈوک ء۔ تا کہ بندخ راج اوتون اوارعت اواکل آن سرچند مفک۔ اکہ او راج اوتون اوار ء تو اودے تعلیم ودئی کردئی مریک۔ بیس تعلیم آن اوار کن کارآمد جوڑ مننگ بے چکار خٹنگک۔

آب دانہ

..... ندیم بصیر میننگل

اللہ گل سہب انا بسم اللہ کرے دریاب خراب ء۔ اللہ گل پارے فریشان مہد کنا مار! دا بچی نا بخت ائی الو۔ اخس کہ انسان نا بخت ائی نوشتہ ء بھوس اودے رسینگک۔ نئے بخت آن زیات نئے کم۔ تینا بخت ء بدر کروک آ بندخ ناشکر پاننگک۔ نئے ہر حال ائی اللہ پاک نا شکر ء۔ ایڑے خاخواہی ائی کس کہ شکر اس خناتے بھگرا خاخواں گچی ء

مادیت ناخیال ہراکان بریک

عابد عدید
سائنس اسہ علم اس تصور کننگارہ، ایو ہم سائنس انا بھلا ڈگری Ph.D ہرا کہ ڈاکڑ ہیٹ آف فلاسفی پاننگک، پد آن داسائنسی آحالیٹ آک دینا ء تشریح کننگ اٹ بھاز خوڑنی نظراٹ کاریم بنگک نا بنا ء کریر۔ تو داخن خوڑنی اٹ دو بروک آچا ہنداریک عینئ عقیدہ نابداٹئ کسر، ہنداسوب آن سائنس کن دا علمی مس کہ او بٹنے فلسفہ غان جتا کہ۔ شوداری تون اوار اوار سائنس کن دا ہم ائی مس کہ اولفنی ہرا کہ مزکب و خاص انگا مفروضہ غا تے یلہ کرسا تینا پام ء ہندن انگا کچ اٹ مروک آویل و مسئلہ غاتیان کس ہرا ک زواس الیر میرہ۔ ہنداجاگہ ٹی سائنس و فلسفہ ناچنگک و جودا ٹی بس، و لے مادیٹ ہرا کہ سائنس اوتون اوار وجود ائی بس، اونا اوار سوار ی ایو ہم سائنس تون ارے، و اوڑون اوار شون بلیک و ردوم بلیک۔ مارکس و اینگزر مادیٹ نا پوسکن آ دروشم یعنی کہ جدید مادیٹ ء، سائنس و فلسفہ ء ولدا جدلیاتی مادیٹ ائی اسہ ہند آکیجا کریر۔ پد آن نن ہندیب نا شوداری و دیہاڑ و ردوم ء خوانک کینہ، و داہم یات تنگک المی ء کہ مادیٹ و سائنس انا نیام ائی اسہ اوار سوار ی اس ارے، ولے داہم گیرام متف کہ مادیٹ بیس سائنس آن نہ کہ کیبک و نہ کہ الیر مریک، سائنس آن بیس ہم مادیٹ دینا ٹی وجود خما کہ ومونی ہم بیس سائنس آن و جوتنگک کیبک۔

اسبن تو لوز اوتون اوار مادیٹ نا بنداو آتے جمالیاتی وڑاٹ طے کننگک و اونا ومونی پین ہر سفت منگ کیبک۔ دا بنداو آک داغت فلسفہ غا تینئ اشتراکی ء۔ ہرافقا چشمہ مادیٹ ء، داڑے نن تون اسوج اس و لدا ودی منگ ء اکہ غف فلسفہ غا تا سرچشمہ مادیٹ ء گڑا مادیٹ نا اصول و دلیل سوج انا ارٹیکو کنڈ یعنی کہ وجود وخیال

بلوچستان اٹ تعلیم نا آب

کپک۔ مخلوق ء تعلیم تون رستی راستی کرفنگ کن استاد نا تا راج ائی اہم ء کڑدار اسے۔ استاد تعلیم نا ملک اٹ راج انا اصلاح ءکیب۔ ہرا بندخ تعلیم آن سر پندرمیک او تین کن راج ائی اسگین ء ہنداس ودی کننگ کیب۔ اکہ بندخ تعلیم آن سرچند اف گڑا او بٹنے آک مروک آویل آتیاں سرچند اف نئے اوقامون ء تو بنگ کیب۔ راج ائی استاد نا کڑدار بھاز نازرک و اہم ء۔ تعلیم ء چنا تکران سرکننگ اودے سرچند کننگ دن آسان اف۔ خوانوک آٹیاڑی نا ہم راج انا ٹی بنگک ائی اہم ء کڑدار اس مریک، جوان ء راج اسے کن نیازی ٹے کن تعلیم المی ء۔ خوانوک آٹیاڑی تینا چنا ء جوان تعلیم ایک۔ ولے است مہونی نا ہیٹ اسے کہ ایو استاد ہم تینا فرض آن بے چکار خٹنگک۔

پلنگ نا کوشت کرے۔ گچی خاخواں پنچہ غان بیلکس، ملگ سے نا داخ نامون آتہا، ملگک مون ء بوزا کرے آسان آ۔۔۔ اے خوک و بوک آرب۔ زہیف بزغر ء پارے ای ملگک بے وس تینا غابندخ۔ نئے کن تون پاٹ خاخر نئے می مصالحے۔ اے اللہ ای نے آن بسن ء گچی سے نا خواست ء کرہٹ داخامہ انگا گچی ءای خواہ۔ ملگ ولدا بنا داخ ائی۔ خاخوا ولدا بس گچی ء ہرنے۔ ولدا شکر داخو ناچک تاؤس۔ ہنداپچک تاؤ ائی گچی یلہ سے بزغر اسے نا آتہا۔

09 ستمبر 2025ء

انا تعلقہ داری تا بارواٹ دا پاننگک کہ چپ وچاگڑ دا دنیا نا بارواٹ ناخیال آتا تھٹ دا دنیا تو انت تعلقہ داری ء؟ انت نن فکر اصلی دنیا نا جوان وڑاٹ سریدی نا لاٹج ارے؟ انت نن حقیقی دنیا نا بارواٹ داخیال آتا و تصور آتے ٹی داخس بودخند، حقیقت نا جوان وڑاٹ خیال ودی کننگک کرون؟ فلسفہ نابولی ٹی داسوج خیال و وجود نا اسٹی پاننگک، مادیٹ پسند آتا پاننگک داوڑ ء کرن دینا ء چا بنگک ہم اودا ناہت ائی نا تخیل آک ہڑدے نا وڑاٹ راست مرسا ء، اٹنے کہ نن سائنس نا ملک ائی دانا بارواٹ خرمونگ کینہ، ہنداسوب آن سائنسی آزموندہ غاک تینا وڑاٹ اسٹش ائی دا شان تنگک اٹ سرسہب مسرک گڑاک ہرا کہ نا بٹکن دنیا مادہ یا قدرت ہروہ نا تخلیق ء کرینو، بقول اینگزر کہ انسانی داغ داسہ انسان ہم مصنوعی تخلیق نا سوب آن گڑا تے اسچہ اسچہ اکان ودی کننگ کیب، داغت نوشتہ نا خلاصہ کن نن دا ہم پاننگ کینہ کہ فلسفہ نا بندای آویل انا بارواٹ مادیٹ پسند آتا خیال دادے کہ مادہ ہروہ ء ودی کیب و بیس مادہ غان ہروہ نا سائنسی ساچار منگک مفک۔

مادہ ہروہ غان بیس ہم و جوتنگک، ودا ہیٹ ہم ارے کہ مادہ نا تینا خالص انگا وجود نا سوب آن اودے ساڑی رینگک انگ کن چچ ء ہروہ سے ناغز ز اف، ولدا واس کہ عینیت پسند آتا دا سوج انا کس ائی خیال گڑا نا تخلیق ء کیب، بلکن داگڑاک ء ہرا کہ نئے نا خیال آتے تنگک ء کہ سائنس تینا آزموندہ غا تا ملک اٹ نئے گڑا تا علم تس و دا ہم ارے کہ مادہ و دنیا نا بارواٹ ناخیال آک دے پد دے کچ آن زیات راست مرسا ء۔ اٹنے کہ سائنس انا ملک اٹ نن مست معلوم دار کسن، اسہ دا ہیٹ ء ہم نن جوانی اٹ پانگ کینہ و ہرا گڑا تے نن تہند اوقا بارواٹ نن پٹ و پول ہم کننگک کینہ۔

نئے ایو اخس کہ تعلیم آن خوی پکار ء، نن بھوس داڑان مران۔ ایو اسکچ و ہداسکان نا صوبہ ٹی تعلیم نا شرن 45 درسہ ہم اف، دائی 21 درسہ نیازی و 23 درسہ نرینہ ء۔ 23 کچھ چا پانو ہم تعلیم ودئی کننگ اٹ محرم ء۔ دانا ہندای سوب غریبی ء۔ غریبی آن بیس ارٹیکو سوب نا اسکول آک ہم ہندای آسرانی تیان محرم ء اٹنے کہ سویلی ایشیائی پاکستان تعلیم اکل آن کم خوچ کروک آ ملک ء۔ حکومت نا پارہ غان ناچنا تے درسگاہ تینئ کننگ نا دیر، چرچی، بکلی، گیس، انا آسرائیک ودئی فٹس، ہرا کہ درسگاہ ٹی المی ء۔ درسگاہ ٹی علم ودئی کروک 34 درسندا کچ آچناک اردو آن بیس تینا لمی آچنا تہنداسرچند ہم نا، و تینا چنا تے علم آن مرکنگ ء۔ استاد پارہ غان چنا ء ترک آ جسمانی سزا ہندا اسہ اہم ء سوب اس ارے۔ ایو خلق ائی ☆☆☆☆☆

زہیف بزغر نا زہیف گچی ء ہرنے پارے۔۔۔۔۔ اے اللہ بے شک نی آتہا، ملگک مون ء بوزا کرے آسان آ۔۔۔ اے خوک و بوک آرب۔ زہیف بزغر ء پارے ای منشت الاٹ ای ملگک بے وس تینا غابندخ۔ نئے کن تون پاٹ خاخر نئے می مصالحے۔ اے اللہ ای نے آن بسن ء گچی سے نا خواست ء کرہٹ داخامہ انگا گچی ءای خواہ۔ ملگ ولدا بنا داخ ائی۔ خاخوا ولدا بس گچی ء ہرنے۔ ولدا شکر داخو ناچک تاؤس۔ ہنداپچک تاؤ ائی گچی یلہ سے بزغر اسے نا آتہا۔

بڑے ٹیڈ ٹنڈے

ای ہراوخت ہم ”اودے“ بازارائی تھانؤ تو آن پد پیک آن پیش تنگ تو کنا سنگت اوناچ آدو جوائی کئے نرینہ گری نارنگ نظر بلکہ خدا تو ”اودے“ نیاز ای اسے نا آن پد ای قیصر ناخن تے تی مونجائی نا دروشم اودی کریمس وے ”اود“ تینا تالان ء ہراس خسا ازغیت ”قیصر..... تے تو کاچ نا گلد کیودے ء سنگت آتھن داروشم نارنگ ء تیت تینا لغو آ کر یک سرگردان خٹک.....؟“ قیصر تینا دم کنگ اٹ نرینہ گری نا رنگ دروک آ جوڑ تیا بھجندہ نا درشانی ء کرسا پوسکن آ منزل نا کنڈ آ رانی روان مس.....!

دروشم

== اسحاق سیماب ==
روندی تس ”ند یاختر ذن ء وچ ء ہیبت اس اف۔ مدری نا سوب ء۔ تی تینا احوال ء لیتک دا منہ دے ائاء خٹک تئس۔ ہرا نگ گم گامسؤں.....؟“ ای قیصر نا دوئی بلکت اودے مسلم تو حیدی ہول نا پارہ چا لہ اسے نا بیت اٹ دسر سوچا کنڈ ء ”اودے“ اصل اٹ ملکہ پولیس پاریت ”قیصر کنا چین ا سنگت۔ سرکار نا ائی مردی کس۔ وے ہراڑے پولیس نا غلام اُن سرکار نا غلامی ٹی گم گار اُن۔ نی بیت بلکہ تو ہموڑے ”اود“ پولیس ء ہم شرمیک.....!

”اونا“ ہنداءے ڈول آ وجود کنا آست ائی دارمان ء وودی کرے کد ای اوڑتون بیرہ شچ ہندہ مس اس ہیبت وگپ کیودے ہرا وخت ”اونا“ سبر آ وجود کنا سوچ آ تئیی اوڑو مسکہ اوڑو تو ہیبت انت ”اونا“ خوک نا پنگ آن کناچ آ وجود ائی لڑوہ اس تھاک.....!

”اونا“ بے ڈول آ وجود نا سوب آن بازارائی چندی بندخ آک اونا باروات غلط سوچ تھارہ۔ ہراڑے کو تسکہ بے مجالی نا نجوت ء تسکہ۔ بازار ائی ای ہم چندی دار اونا چل سال نا سبتا نی پست وش سال انا مسرھا اس اوار تھان۔ ای ہم ایلو بندخ آ تیار ہار اونا دے ڈول وجود ء اسہ غلط ء نگاہ سے تی ہرگ ء شروع کریٹ۔ مغز ائی چندی شیطانی خیال آک ہمرہ ہارہ۔ وے اوتا لغام ء چین تین ہڑسہوش ء تینا چین چا کرے آچپ کریم.....!

است ائی اوڑو شچ ہندہ منٹ ہیبت وگپ کنگ نا ہرا ارمان کس شیطانی آ خیال آک دارمان ء جون ناہد واول اسکان سرکیر۔ اوڑو ملنگ کس چندی ہم آتے مغز چٹیک۔ وے است انا زور آ درپہ ناگ کل آ تا ش شاعارہ۔

نن درست ”اونا“ ترند آ سینہ لڑوک آ کاظم کرچی آ دروشم دوتا خٹگ ترند آ چر یک ناخن تا تھار آ دیدہ تی سرگردان داگ ایک سرخلگرہ۔ اوڑون تھد ہیبت وشس سال نا مسر نا ہسُن آ سبتا نی تینا ہسُن آ وجود ء اونا پان ا آ جوڑ تیان تینا بازُن آ جوڑ تلامای ء مرن کنگ کس چندی شیطانی خیال آک کنا است انا درپہ غایتی زوری ودی کر سام تھ۔ ہرا خٹک دے کی بلک آ مبر تینا چاگردائی ڈب بسا کناچ آ وجود ء بے سادہ کرسام دریگا.....!

پوسکن آ سال نا لویکوسہب کنا ارمان ء چلائی و پچھلی نا ناف بے انا چق واقف اونا باہ آ اسہ ہیبت انا ہم پیش منوکہ۔

الو۔ غریب ء اُراسے آن تعلق تنوک آ قیصر ہفتے سے تی کتو ہندن یارس کہ کئے آن بیدس چق ء بیر یلاس تینا بلو کہ۔ قیصر نا باوہ اسر حوراس کس اُرانا بیر فنگ ائی اویکو مستری تے ٹی اونا پن بلزگا کہ۔ قیصر تینا باوہ نا خوار ی تے خند آست ائی داسر قول کریمس کہ خواتک ائی

اسہ جوان ء پن اس کتو.....! کاچ نا ارا سال ہندن ہنا چ سا تھو۔ دسہر نا گلد کیودے تے پی انا تھانگا پڑی تے تو کاچ نا گلد کیودے ء سنگت آتھن اوار اوار قیصر اُن ہم رخت کریٹ۔ کاچ آن پیش منگ تو ہرکس ہرکس۔ ہر بارو لائیل آن پیالہ غالتے ہر سا زور آگٹ اٹ پارے” مرضی نا..... ای تو نے اسہ سلاہ اس خلکت..... مونئی نا عشق.....!“

دانیام ائی اٹ سال گذر یگا کئے جوان وڑ ائی بات بنگ ائی اف۔

نئے ای قیصر ء خنات وئے قیصر کئی اٹھکہ انتظامیہ نا ڈپٹی تو اختہ منٹ و تینا زمواری تے حالت انا وڑ اٹ سر سہی اٹ تدفیع.....!

اسدے اس ہراوخت جولائی تینا گلد کیو ساہ تے ٹی تینا مرک انا گواچی متگ والا کس ای سرکار نا تعمیراتی ء چا کہ سے خوک آن ناگ نیم روچ نا وخت آ گذر یگا تھ تو منہ گام مَر قیصر ء ریرھی اسے تی خشت ڈوبک آ خنات۔ اول تو کئے باور تو پد ہراوخت خوک ہناٹ تو کنا خٹک قیصر نا وجود ء درست کتوں جیتن آ دروشم مونئی نا کابو ء تس۔ سہر آ جون بڈ شروت ء پورو کریٹ۔ بار والا اسنا ارمان ء پورو کنگ کس کتوں ملک نا درشانی ء کتوبیس۔ بلکہ چندی چین بندخ آتے ہم بلہ شہناز تو واقف کریمٹیس.....! بلہ شہناز ہول ائی بے پردہ ٹی بازار ء ہسُن تھسا ہمزینہ ء تینا ہسُن آ ہیبت آتھن مشغول تھاس کہ بارو لائلکت ناخن تیان وڑی اٹ کنا گلد آ اشارہ کرسا اودے گڑاس پٹہ کرے۔ بلہ شہناز ہرا تم کنا کنڈ تیا بیرہ اٹکاخن تے ہڑسا تو اوناخن تے تی اسہ ناگام ء دروشتی اس تالان مس۔ اونا دروشم نا مونجا نا گرج آتے خوشی نا تھواس لگ۔ ہمزینہ وجود ء گرام بلہ شہناز تینا ترند آ سینڈو کنا گلد آ مون کرے۔ اسہ او پدا کنا آست انا درپہ غالتے ٹی طوفان اس ہش مس۔ بلہ شہناز بے ڈرک کنا بھل نا کڑی آ تول۔ پارے۔ ”شیطان چاودہ کہ بدن ائی نا خاخر ء شاعانے۔ وارث ء تینا پاس.....؟“

ای اونا دا سوچ انا وندی ء بھجندہ ٹی تھٹ۔ او پدا کنا کو پے غادو ء بخندہ رازداری اٹ ارٹے ”گڑ..... وارث ء تینا پاس..... تینا ہسُن آ بدن ء پدین کنگ کس اُخس پیسہ ترؤں.....؟“ ای آست انا درپہ غا لغام ء چٹک کہ ہڑ تو م آدوے سینہ عا شیف اس ایلو ٹی ول ترسہ پاریت ”اُخس کس تیان بکوس..... ای نے ہم ہوشی ترؤٹ.....“ بلہ شہناز مچے چپ متگ آن پدنت ء فنت آ تخندہ سگریٹ نا کاظم ء خاخر نا گواچی کرسا نیاز ی نا گلد آ ہرگ تو ششانی دا پارے۔ ہش مس ”ختر..... کنا آست آسہ کاریم اس ہس ای تے تو پدا ملوٹ.....!“ قیصر داری پانگ تو ہول نا ہیڑی سے ارا گام کرسا سول ہچتال نا کنڈ آ مون

کرے.....!

کنا خٹک قیصر نارندائی کُسرہ کہ ”اؤ اسہ نرینہ اسے تو کنا خوک آن ہول ائی بیہنا۔ ای زردہ غا پن پد ی چک خلدہ ”اودے“ ہراٹھ وکے کنا داخن تا گوازی ء ”بارو لا“ (ہرا نہ بھاز چنگ کس ونہ بھلن کم ویش ہیبت و ہشت سال نا سرخازگی ء ماراس کس) تاڑسہر کنا خوک آ بس۔ ای تینا خیال ء چین تین کریٹ۔ بارو لائیل ء سفا کرسا تینا زگی آ دندان تے جوڑ تا دیوال تیان پیشن کفسا بھجندہ ٹی پارے ”بھلا اہلم..... خیر ء..... بلہ شہناز ء بھاز خوڑی اٹ ہرگ ائی اُس.....؟“ ای ہیکہ مرسا مچے غصہ ٹی پاریت ”ہرا بلہ شہناز..... مغز نا تو خراب اف.....؟“ بارو لائیل آن پیالہ غالتے ہر سا زور آگٹ اٹ پارے” مرضی نا..... ای تو نے اسہ سلاہ اس خلکت..... مونئی نا عشق.....!“

بارو لا نا اسلاہ ء کنا شیطانی آ خیال آک بھاز جم و جوش اٹ قبول کریر۔ شیطانی خیال آ تا لغام کنا دو تیان پیشن مس۔ آست انا درپہ پدا طوفان اسے دروشم اٹ ہیز مسرہ مدری نا گواچی مس۔ آست انا ہندامدروک آدرپہ غاتھن ای بارو لا ء وڈا نا اشارہ ٹی کئی کرسا تینا کنڈ آ خواہیبت منہ دے اُہرا ہر شیطانی آ ارمان کنا پدین آ وڑ ائی اسہ ناگام ء بائیی اس ودی کر یکہ بار والا تو اونا درشانی ء کرسا تینا آست نا درپہ غالتے خاچھیٹ۔ بارو لا کنا ارمان ء پورو کنگ کس ”دوسد“ روپئی نا شروت ء تخا۔ ای شیطان نا بیری وی ء کرسا ہموخت آ اونا دا شروت ء پورو کریٹ۔ بار والا اسنا ارمان ء پورو کنگ کس کتوں ملک نا درشانی ء کتوبیس۔ بلکہ چندی چین بندخ آتے ہم بلہ شہناز تو واقف کریمٹیس.....! بلہ شہناز ہول ائی بے پردہ ٹی بازار ء ہسُن تھسا ہمزینہ ء تینا ہسُن آ ہیبت آتھن مشغول تھاس کہ بارو لائلکت ناخن تیان وڑی اٹ کنا گلد آ اشارہ کرسا اودے گڑاس پٹہ کرے۔ بلہ شہناز ہرا تم کنا کنڈ تیا بیرہ اٹکاخن تے ہڑسا تو اوناخن تے تی اسہ ناگام ء دروشتی اس تالان مس۔ اونا دروشم نا مونجا نا گرج آتے خوشی نا تھواس لگ۔ ہمزینہ وجود ء گرام بلہ شہناز تینا ترند آ سینڈو کنا گلد آ مون کرے۔ اسہ او پدا کنا آست انا درپہ غالتے ٹی طوفان اس ہش مس۔ بلہ شہناز بے ڈرک کنا بھل نا کڑی آ تول۔ پارے۔ ”شیطان چاودہ کہ بدن ائی نا خاخر ء شاعانے۔ وارث ء تینا پاس.....؟“

ای اونا دا سوچ انا وندی ء بھجندہ ٹی تھٹ۔ او پدا کنا کو پے غادو ء بخندہ رازداری اٹ ارٹے ”گڑ..... وارث ء تینا پاس..... تینا ہسُن آ بدن ء پدین کنگ کس اُخس پیسہ ترؤں.....؟“ ای آست انا درپہ غا لغام ء چٹک کہ ہڑ تو م آدوے سینہ عا شیف اس ایلو ٹی ول ترسہ پاریت ”اُخس کس تیان بکوس..... ای نے ہم ہوشی ترؤٹ.....“ بلہ شہناز مچے چپ متگ آن پدنت ء فنت آ تخندہ سگریٹ نا کاظم ء خاخر نا گواچی کرسا نیاز ی نا گلد آ ہرگ تو ششانی دا پارے۔ ہش مس ”ختر..... کنا آست آسہ کاریم اس ہس ای تے تو پدا ملوٹ.....!“ قیصر داری پانگ تو ہول نا ہیڑی سے ارا گام کرسا سول ہچتال نا کنڈ آ مون

میں۔ ہموخت ای بلہ شہناز رکشہ سے ٹی تو سُن اونا اُرانا کنڈ آ روان مسُن۔ خیال آ تا ہسُن آ تھو کنا مغز ائی چکا کہ۔ کنا ہسُن آ وڑ کنا بدن نا رُغ تے ٹی تالان مرسا کنا است انا درپہ غالتے پی پدا ساہ شاعارہ۔ رکشہ چندی ول آ تیان پد اسہ پائی ء درگہ سے ناخک آ سلیس۔ ہرا نامون ناٹ اناچکو پردہ اس لڑو خ دا گوبی ء تسکہ کہ داڑے ہم منہ بندخ زندہ عریزگرہ۔ رکشہ والا ء کر اٹنگ ائی پد ہرا وخت ای بلہ شہناز درگہ غا کنا اپنا گام ء بخت تو کھی نا دروشم اسہ چکجو جلی نا تالان ہرانا دیوال آک تینا مکتبی نا درشانی ء کریرہ۔ جوبلی نا بھل ائی ارا بکجو کوشی داسکا نے جک سلوک تینا وجود ء مضفر پردہ داری نا کابو ہترہ.....!

☆☆☆☆☆

لوزانک

== حفظ ساحل، مچھ ==

محبت اسر عجیب ء گڑاسے اونا بناء ہرا خوشی مس۔ اودے ہندن گذار بے قراری وگل نا جوزہ غایتیان مر یک و اونا آخر ٹی نکان اُسے اسکان اونا ذہن سوچ و بالکل ایلورخ یعنی جٹائی۔ تہائی و بر بادی اٹ مر یک۔ جٹائی ہمز راب ء کہ ہرا دینا تے جرم آ انسان آ تا کنڈ آ ٹی نیلی ملک و دانا راب آن است آک پٹک ہلساچ آ عمران کھی جوزہ میرہ۔ و ہرکس محبت نا ظاہر خزان اٹکا باخ اٹ گام ء تخا و تینا انجام آن بے خیر مساربوک آ وخت اٹ تاریخ نا بھیا یک آ شخ انا گواچی مر یک۔

ایلو سہب آ تو تینا ہڑسے نا روٹین نا رداٹ سلیم کاچ کن روانہ مس تو ہنداڑو تو ا ہومسٹر ناچرہ ء ولدا نا وکے است اٹ سوچا یا ہمو کتاب والا ہیبت مرو ء کدرو کتاب نا پینہ غایتیا و اینو ہر مسٹر اٹ نظر بنگ ء وے فاصلہ غا فک خوک مرسا کریر اونا شگ غلط ثابت مس اٹنے کہ دا حقیقت اٹ ہمو در والا مسٹر کس سلیم نا است درپ درپ اٹ تھانچ ء ہیبت اس کنگ متواوڑو تو بیرہ اودے مہراٹ ہرسا سلیم اونا گور اُن گذر یگا۔ داسہ سلیم ہر وخت اونا خیال آ تئیی مین بلوک کس۔ مرسا مرسا سلیم ہرا سٹ آن سوچ کر یکہ دا مسر دیر نئے؟ منہ دے ہندن گذار سلیم کاچ نا نیم اُن وختی بلکہ نواوڑو تو ہیبت وگپ اس مرے پارہ کہ عتق و مٹک ڈوک ء گڑا فس سلیم نا عشق انا انداز و مسٹر کن سلنگ ء ہومسٹر پیدس کہ دانکنن بر یک وے داہم او سلیم آ خاص توجہ تو کہ اسدہ سلیم ہموڑے اسہ چنا سے آن اڑنے دا دیر نئے؟ ہڑسے نماعلق آن بر یک پتہ پارے دا بے کلا س اٹ اوتینا کتاب ء ملاگر اونا پندہ غایتیا ہم پوری ناچرہ کس۔ خن تے ملاکہ ہم اونا چیرہ خن تے ترک یکہ ہم اونا

خدمت خلق

== جمیل فاکر ==

نت تئیی زنجیر دوتئیی بھکری بوز اٹکا بالا دمحت مند آ بدن تئیی تئیی مچے ہمار روشی ڈرگ سینئر نا دفتر اٹ تولوک آ ورنادو فابوچ ہر اکہ سر یا بل شال انا بائی اس کس اینو اودے اونا باوہ محمد عمر علان خا طر سینئر ائی داخل کنگ کہ ایلوکس وفا نا باوہ سینئر نا چیز مین ء منت زاری کنگ کس۔ ”خواجہ ای غریب اسے اُٹ دونا پار یس اٹنے کہ او پگہ او غا نشان آ ہنا کہ اڈکا مست اوکل اسٹاف تو میننگ اس بنگا کس۔ بھلو منت زاری سے آن پدا ء داخل کنگ۔ اونا باوہ غفلو آخن تھو تینا مار ء ہرسہ پیشن مس۔

زردہ سے آن گلد میننگ نا بننا مس چیز مین تینا تران ائی پارے کہ کئینی نا سوب آن سینئر نا خوج آک پورہ منگ اُخس ای سوچا کنے کہ مر یض نا فیس ء ودفہ دہ (10) ہزار کنگتے دا بارہ ٹی نما نیت سلاہ سوچ ء؟ اوکل توکل شاف نا باحت مس گنگ علاج مکمل مس اودے چار تو کہ اللہ نا مٹر کہ مخلوق ہشت ہزار تنگ کتو کہ داسدہ ہزار ء وے زوا س ڈاکٹر تنویر پارے بالکل سرائت کہ سلاہ ء نانا ہم ہمو سلاہ ء ایڈن آ فیر اکبر پارے ”خواجہ غریب آک دا فیس ء تنگ کپسہ زس تو“۔ اکبر ہم نیمہ ہیبت ء کرے چپ مس ایلو شاف تو اسل

بادوئی کتو اٹنے کہ او چاسرہ چیز مین ہرا فیصلہ ء کرے ولدا اوڑان پدی ملک گڑا اٹنے با ء تینا خرن کین۔ میننگ نا البیری آن گلد شہزاد و سار تینا کمرہ ٹی پر مغز آ بٹ انا ء کریر۔ ”یار دا امر ء فیس ء ودفیر تو انا دہ ہزار دے تنگ یک سرکاری ہچتال تئیی خواجہ! وڑ اس کتو“ عمر تینا بے وی ء بیان کرسد اسہ وار ولدا منت زاری ء شروع کرے عمر نا بختی اونا ہیبت آ تو وریڈا نگا دستار اُن ہم پاش مسکہ۔ ”ما نا ن ہنداخن کینہ کہ کلد سے ٹی سینئر نا و مر یض آ تا خوج آک پورو مریدہ۔“ چیز مین اسدہ وار ولدا عمر ء راضی کنگ نا کوشت اس کرے۔ ننا احساس مرے چناتے سر یلہ اُرہ نشہ اصل محنت انسانیت نا خدمت ء نئے

تینا داراج آن نشر نا دا لانت ء ختم کردوئی عدالانت نا سوب آن نادرنا تا ونا بروک آ نسل انا بروک آ وخت تار مدہ خٹک ہندا خاطر نفی نا علاج کن ای اسہ چین سینئر اس او غا نشان اٹ ملک اٹ۔ آغا گل نا مرغن آ تقریر البیر متوس کہ ڈاکٹر تنویر ہم رسیٹے۔ ڈاکٹر تنویر روشی ڈرگ سینئر نا میڈیکل آفیسر۔ سینئر نا چیز مین کل اسٹاف ء شچ سجر اسکا سر کنگ نا یار جوان ء تربیت اس تو تننگ کیرہ تا تا کہ چناک تینا جوان گندہ ء سر پد اودے زنجیر تئیی تقئیں۔ و فانا باوہ داہم پارے کہ داسہ زردہ سے کس جوان مر یک توکل اُرا والا تو بھل یکک وے زوا س واپس بے سامر یک۔“

شہزادوفا نا دوری آکرہ ء بھاز شو تک ء یعنی تیان بھاز بھادسکہ۔ ”سار! زئی جانی دا ء ہیبت کیرہ۔ باوہ غا ک چین امر کیرہ چناتے اسکول و مدرسہ غا رانی کیرہ داسہ باوہ ء انت ساء کہ چناک ہرا نگ کارہ انت کیرہ؟“ شہزاد سار ء رد کرسد پارے۔ ”سنگت باوہ دن تو کنگ یکک پانزدہ دے یا تو اٹ اسدہ وار اسکول یا مدرسہ چناک یکک کہ واقعی چنا چنا خواننگ ء۔ استاد ء حوال کنگ یکک کہ چناک ہڑسے خواننگ کن بیرہ یا نہ یا کم اس کم چنا تئیی داخس شعور وودی کنگ کیرہ کہ اونا تینا جوان گندہ ء پیہ مر ی۔“

سار ولدا اسدہ مٹ دہیل تو اوار کئیی سوچ آتے شہزاد مونان آتخا۔ ”خیر دا کرسہ ء ہنداڑے الے انا مر یض آ تا میڈیسن نا وخت منئے۔“ شہزاد ء واک ائی ہش مر سہ بٹ ء شہزاد ہرا بے خوار ء اسکول الے انا کپہ سہب انا شہزاد اخبار ء ہرنے جیہنا س اٹ خلک ”اوسار! اوسار! داخر ء خواہ سنگت۔“

انت مس سہب انا فختی شروع مسوس اخبار اٹ اینو بھاک یا بوک ء حوال اف یا گڑا اُٹ آڑزان منئے ذن ہر ش مٹک اُس انت خناس اخبار اٹ۔ سار داسکا چا نوک کس لیپ انا تھان جان کس کرسد اسہ وار ولدا شہزاد نا ہیبت آتیا سوختئیس۔ یار دا نگ ہر چس سگنگ نا وخت آ روشنی ڈرگ ٹریٹسٹ سینئر نا چیز مین گاڈی تا کریم ء کر یکہ۔ 2005 ء حاجی گل آغا 100 کلو گرام چس اتون دگر کرسے۔

جتنائی

جتنائی

لکھا کہ دروت بلکہ یعنی اوصدف تو کریٹ۔

یک طرفہ جنوئی وڑاٹ محبت کنگ کس۔ دا ہیبت ء ہنشا خوشی آن سلیم ناخن تے صدف ء پنگ آ خندا تینا است اٹ سوچا خوک بیک کسرہ۔

اینو ہر حال ائی اوڑو تو ہیبت کیوہ اوست ء بھلن کرسا اونا مون آ سلیس ہراڑان ملک تو لنگ سلیم ء صدف تینا ملک نا صدف داگ ایک ہرسا پارے خیر ء؟ ٹھکاندہ غا ہڑسے شام اتو سمرہ و سہب انا انت خواسر؟ سلیم تینا جیب آک کاغذ اس آڈان تے آ واپس مسرہ ارا تے۔ کشا ونا دوئی تس ولدا پارے کئے امیت ء کئے ثبٹ ء جواب ملو ء کئے نا کال نا انتظار مرو ء اصل اٹ سلیم ہموکاغذ ٹی بیرہ تینا واپن اون ء است نا نقشہ یئیی لکھا س وشیف آن تینا نمبر ء نوشہ کر یس۔ شام بنگ تو انا نت تیان ڈغا رکھنا۔ صدف اوسخا پارے باوہ کئے اوڑو پاسیفنگ ائی ء وے سلیم ای کبیوہ اوڑو سا نگ برام پوسکن ء نمبر اسے آن کال بس۔ سلیم نا است در پگ ء شروع کرے۔ اونا جتے زیان کئیس ہنداڑون فون ء بند کرے۔

سلیم اونا نمبر ء بھاز خلک مگر اونا نمبر بند ملاگر ولدا حوال ملاکہ صدف حالت اٹیان است ترخ مرسا زانگتے و دینا ء الائے۔ سلیم اینو شار نا بازار تے ٹی گنو ک بیڑی یکک۔ او نیم بندخ جوڑسنے اودے صدف نا داوڑ جٹائی ہر ادا کرے۔

مگر ائی است ناوڈ آن مجبور ستم خن

ایونم اونا پن ء ہلسا گئی یکک۔

☆☆☆☆☆

کنگنا تو کوئندہ شار نا حالت آک خراب مسر۔ وفا اسہ شام اس منتھن

آن گلد انا پنگ کس تو پولیس ناگشت

اودے بلک اودے پار کرک لارائی ٹی

سوار مدہ تھانہ غا کان تو وفا پارس کس انت جرم اس کریت نم تو بر یو۔ ہندا ہیبت انا کنگ تو پولیس والا ک اودے لغت چق کرسد در یسر۔ ارادے آن گلد یکہ کر یسر تے۔ شہزادوفا نا کرسہ ء گونڈ بٹے وے سار سومن ء تینا داسکا مٹ کر یس چپ کس۔

”اونا باوہ پار یکدہ اڈکا گلد وفا نا ہیبت آک چنی راسٹی کسر۔ اراغان پیشن مسکہ تو منہ ورن اوڑو تنگ مر سہ اودے سگریٹ و چس ہم ترسہ کریرہ منہ وخت آن گلد دا حال آ بس کہ اودے زنجیر تئیی تقئیں۔ و فانا باوہ داہم پارے کہ داسہ زردہ سے کس جوان مر یک توکل اُرا والا تو بھل یکک وے زوا س واپس بے سامر یک۔“ شہزادوفا نا دوری آکرہ ء بھاز شو تک ء یعنی تیان بھاز بھادسکہ۔

”سار! زئی جانی دا ء ہیبت کیرہ۔ باوہ غا ک چین امر کیرہ چناتے اسکول و مدرسہ غا رانی کیرہ داسہ باوہ ء انت ساء کہ چناک ہرا نگ کارہ انت کیرہ؟“ شہزاد سار ء رد کرسد پارے۔ ”سنگت باوہ دن تو کنگ یکک پانزدہ دے یا تو اٹ اسدہ وار اسکول یا مدرسہ چناک یکک کہ واقعی چنا چنا خواننگ ء۔ استاد ء حوال کنگ یکک کہ چناک ہڑسے خواننگ کن بیرہ یا نہ یا کم اس کم چنا تئیی داخس شعور وودی کنگ کیرہ کہ اونا تینا جوان گندہ ء پیہ مر ی۔“

سار ولدا اسدہ مٹ دہیل تو اوار کئیی سوچ آتے شہزاد مونان آتخا۔ ”خیر دا کرسہ ء ہنداڑے الے انا مر یض آ تا میڈیسن نا وخت منئے۔“ شہزاد ء واک ائی ہش مر سہ بٹ ء شہزاد ہرا بے خوار ء اسکول الے انا کپہ سہب انا شہزاد اخبار ء ہرنے جیہنا س اٹ خلک ”اوسار! اوسار! داخر ء خواہ سنگت۔“

انت مس سہب انا فختی شروع مسوس اخبار اٹ اینو بھاک یا بوک ء حوال اف یا گڑا اُٹ آڑزان منئے ذن ہر ش مٹک اُس انت خناس اخبار اٹ۔ سار داسکا چا نوک کس لیپ انا تھان جان کس کرسد اسہ وار ولدا شہزاد نا ہیبت آتیا سوختئیس۔ یار دا نگ ہر چس سگنگ نا وخت آ روشنی ڈرگ ٹریٹسٹ سینئر نا چیز مین گاڈی تا کریم ء کر یکہ۔ 2005 ء حاجی گل آغا 100 کلو گرام چس اتون دگر کرسے۔

NOTICE INVITING TENDER		
 Note: In All Procurements of GOB Whether Thruogh Electronic or Manual Bid Submission, It Is Mandatory For All Bidders to Get Registered At Electronic Public Procurement System of BPPRA GOB. The Executive Engineer Building Physical Planning & Housing Department District Mastung. invites bids from Eligible Bidders for execution of following works for the Year 2025 based on Composite schedule rates 2023 on Percentage Rates Tender Fee 1000 and Bid Security 2% for each work		
S.No	Name of Works	E/Cost
1	UPLIFTING AND SOLARIZATION OF SOCIAL WELFARE OFFICE MASTUNG [BSDI PROJECT] TSE-252609846833	9,900,000
2	CONSTRUCTION OF LEVIES POST SARBAND TEHSIL KIRDGAP AT DISTRICT MASTUNG [BSDI PROJECT] TSE-252609846953	14,851,514
3	UPLIFTING OF DHQ HOSPITAL DISTRICT MASTUNG [BSDI PROJECT] TSE-252609847233	29,743,143
4	Construction of Banglows (Grade 15-17) for Assistant Commissioner District Mastung [BSDI PROJECT] TSE-252609847073	14,941,951
Procurements shall be made under the Balochistan Public Procurement Rules – 2014. Eligibility of Bidders: Can be seen in Bidding Documents Procedure Of Procurement:Single Stage Two Envelope Bidding Procedure Bid Security: The bids must accompany Bid Security in the form of Bank Guarantee, Deposit at Call of 2 % specified above in the name of the under-signed from a scheduled bank. Tender Documents: The bidding documents can be obtained from the office of the under-signed 1,000 PKR Issuance of tender Documents: From the date of publication of NIT to 25 September, 2025 during office hours on working days Last Date of bid submission: The Tenders must be submitted latest by 25 September, 2025 till 11:00 AM . Tender opening: All tenders will be opened on same day at the office of the under- signed at 12:00 PM Address: Office of the Executive Engineer Building Physical Planning & Housing Department District Mastung. Phone no: 0843895419 Email: eebuildingmastung@gmail.com		
Executive Engineer Building Physical Planning & Housing Department District Mastung		
PRQ No.1109/08-9-2025		
www.dprgob.pk		
 dprgob		

وزیراعظم شہباز شریف

حکومت خواندگی نا کچ اٹی ودکی کن وس انا کچ آگام گچ کیک

تعلیمی، زرگزرائی و راجی زنداٹی اہمیت و شونہاری و شونہالی ٹی ہنداوی حیثیت و اتالان کنگ تینا فرض نکلہ

پاکستان اٹی خواندگی نا کچ 60 درسد ہر اکہ دینا نا پوسکن آخواست آتیاں اسل بھار کم ء، جہانی دے آکھو

اسلام آباد (اے پی پی) وزیراعظم شہباز شریف پارسیہ کہ حکومت خواندگی نا کچ اٹی ودکی کن برمن گام کچ کیک، بجائی و صوبائی پن افس بلکن دا انفرادی واجتہی کیول آقوم اسے تا ہنداو ء سوگوسرا تا بجاگ آجنت نا کنڈ آسٹرنگک تا پین ء تعلیم و تربیت، خواندگی علم و تدریس نا داسر ہر قوم انا بچین تے جوز کنگک تا اسر پیرسد جہدا ء، ہنداسوب آن دا ملک اسے تا جم و باقی شونہاری کن حکومت نا اولیت مرے۔ اوپارے کہ پاکستان اٹی خواندگی نا کچ 60

..... اسلام آباد: چیئر مین سینیٹ یوسف رضا گیلانی دودا سے آن تران کنگ ء

خاران اٹ سانخہ شاہوانی نابرخلاف پیہہ جام ہڑتال

خاران (رپورٹ محمد عیسیٰ محمد حسنی) آرگنائزرمندیم بلوچ، صدام حسین بلوچ، ہمزاسوئی بجی الدین بلوچ، حاجی الہی بلوچستان پشیل پارٹی نا بجائی کال آج آ بلوچستان آخبار خاران اٹی ہم سانخہ شاہوانی اسٹیڈیم کونیند خوش بھدہاکہ نابرخلاف پورہ پیہہ جام ہشتر ڈاؤن ہڑتال کس، داوخت آکل پوریا جاکا بندنسر۔ داوخت اس کہ سیاسی پارٹی تا کنڈ آن شروڈاؤن ہڑتال و پیہہ جام ہڑتال نا پورہ ج گتھی کنگک، سب اتون مہالو پارٹی نا ضلعی آرگنائزرمندیم بلوچ، ویکٹر میگل، ڈی پی

..... کراچی: ڈی پی چیئر مین سینیٹ سیدال خان ناصر بختیجی دودا سے آن تران کنگ ء

ایسٹیکو قوی اسٹیلی

پارلیمان نادرگہ غاک غٹ جامعہ غا تا پولکارتے کن ملوک ء

ہائیر ایجوکیشن کمیشن و جامعہ غا تا نیام اٹ ویل آتا ایسری کن کناود جوز کنگک، سردارایاز صادق

پیرہ ارایامسہ وارائین وقاعدہ ء خوانگک آن پارلیمان باندات اٹی مہارت دوتی منگ منگ، تران

اسلام آباد (اے پی پی) ایسٹیکو قوی اسٹیلی سردارایاز صادق پارسیہ کہ پارلیمان نا غاک غٹ جامعہ غا تا پولکارتے ملوک ء آجمنار ملوک ء تعلیمی ادارہ پارلیمان نا نیام اٹ سوگورابطہ قوی شونہاری و اخانت ء بقوی اسٹیلی نا بنگ منگ آن پدائین وقاعدہ نا خوڑاٹ مطالعہ کہ رب، پیردارایامسہ وارائین وقاعدہ ء خوانگک آن پارلیمانی امور اٹی مہارت دوتی منگ منگ، آئین دکا نوڈا تقسیم کن عملی شاہدہ و چاق الہی ء۔ ایسٹیکو سردارایاز صادق پارسیہ کہ 2015 ٹی قوی اسٹیلی ایجن سب پروگرام نا بجاو کنگک تا تکر طالب علم آتے کناودساز و پارلیمانی دودوڈل آن روشناس کرنگک مرے، کچ

..... آل ڈسٹرکٹ چانچی چیئر مین سید شجاعت حسین شاہ کرکٹ ٹورنامنٹ نا فائل ناوخت نا خاص اٹھامہان وایلوک گوازی گرتے انعام ہنگ ء

تھانی انٹرنیشنل ٹریول فیر کن درخواست

19 ستمبر اسکان جم کرنگک مریک

اسلام آباد (اے پی پی) ٹریڈ ڈیولپمنٹ اتھارٹی پاکستان (ٹی ڈی اے پی) پارسیہ کہ تھانی لینڈ اٹی 22 جنوری آن بامکرک آ فیر، اٹی بچ بلنگ کن 19 ستمبر اسکان درخواست آتے جم کرنگک مریک۔ ٹی ڈی اے پی نا رداٹ نمائش بینک اٹی 22 جنوری 2026 آن 25 جنوری اسکان برجاسک برائی ٹریول ایجنس، نوڈراپریز، ہکل و ریزارت تون وابستہ بندرگ و ادارہ غاک تینا مصنوعات آتے جہانی خریدار تا مونا آچش کنگک تون ادارہ تینا کاروباری باندات آتے سٹنگک کیرہ نمائش نا بابت مستی سرجم آتے اتھارٹی نا ویب سائٹ آن دوتی کنگک مریک۔

حاجی علی مددجنگ قائمہ کمیٹی داخلہ ناچیرمین گچین

کوئٹہ (رخ ن) صوبائی اسمبلی نا قائمہ کمیٹی داخلہ، قبائلی باندات و ٹی ڈی ایم اے نا بلسک وایم پی اے علی مددجنگ نا کماٹی ٹی بلوچستان لیویز فورس و بلوچستان فرانک سائسی ایجنسی نا مسودہ کناود 2025 نا رداٹ اسر دیوان اس بلوچستان اسمبلی نا کمیٹی روم اٹ اڈلک، دیوان اٹی اسمبلی

قومی سخت حکومت واس نا جی آن پیرس دوتی کنگک منگ۔ داؤن اساتہ، لمر وبادوہ و راجی کیول آہرشاری ء تینا فرض وایمکرزد ء ادا کردتی مریک۔ وزیراعظم پارسیہ کہ سنے غٹ ء اوارٹی اٹ دا عزم نا درشانی ء کردتی مریک کن بحیثیت قوم ناخواندگی نا تہارپی علم انا روشانی اٹ منورکین و اسر سوگو، اصلاحیت و شون بولک پاکستان نا بے داوخت نا گچ کنگک تا دا اسٹ انگا کسر ء۔ وے دا

کونڈ (رخ ن) صوبائی اسمبلی نا قائمہ کمیٹی داخلہ، قبائلی باندات و ٹی ڈی ایم اے نا بلسک وایم پی اے علی مددجنگ نا کماٹی ٹی بلوچستان لیویز فورس و بلوچستان فرانک سائسی ایجنسی نا مسودہ کناود 2025 نا رداٹ اسر دیوان اس بلوچستان اسمبلی نا کمیٹی روم اٹ اڈلک، دیوان اٹی اسمبلی

اسلام آباد (اے پی پی) ایسٹیکو قوی اسٹیلی سردارایاز صادق پارسیہ کہ پارلیمان نا غاک غٹ جامعہ غا تا پولکارتے ملوک ء آجمنار ملوک ء تعلیمی ادارہ پارلیمان نا نیام اٹ سوگورابطہ قوی شونہاری و اخانت ء بقوی اسٹیلی نا بنگ منگ آن پدائین وقاعدہ نا خوڑاٹ مطالعہ کہ رب، پیردارایامسہ وارائین وقاعدہ ء خوانگک آن پارلیمانی امور اٹی مہارت دوتی منگ منگ، آئین دکا نوڈا تقسیم کن عملی شاہدہ و چاق الہی ء۔ ایسٹیکو سردارایاز صادق پارسیہ کہ 2015 ٹی قوی اسٹیلی ایجن سب پروگرام نا بجاو کنگک تا تکر طالب علم آتے کناودساز و پارلیمانی دودوڈل آن روشناس کرنگک مرے، کچ

اسلام آباد (اے پی پی) ایسٹیکو قوی اسٹیلی سردارایاز صادق پارسیہ کہ پارلیمان نا غاک غٹ جامعہ غا تا پولکارتے ملوک ء آجمنار ملوک ء تعلیمی ادارہ پارلیمان نا نیام اٹ سوگورابطہ قوی شونہاری و اخانت ء بقوی اسٹیلی نا بنگ منگ آن پدائین وقاعدہ نا خوڑاٹ مطالعہ کہ رب، پیردارایامسہ وارائین وقاعدہ ء خوانگک آن پارلیمانی امور اٹی مہارت دوتی منگ منگ، آئین دکا نوڈا تقسیم کن عملی شاہدہ و چاق الہی ء۔ ایسٹیکو سردارایاز صادق پارسیہ کہ 2015 ٹی قوی اسٹیلی ایجن سب پروگرام نا بجاو کنگک تا تکر طالب علم آتے کناودساز و پارلیمانی دودوڈل آن روشناس کرنگک مرے، کچ

اسلام آباد (اے پی پی) ایسٹیکو قوی اسٹیلی سردارایاز صادق پارسیہ کہ پارلیمان نا غاک غٹ جامعہ غا تا پولکارتے ملوک ء آجمنار ملوک ء تعلیمی ادارہ پارلیمان نا نیام اٹ سوگورابطہ قوی شونہاری و اخانت ء بقوی اسٹیلی نا بنگ منگ آن پدائین وقاعدہ نا خوڑاٹ مطالعہ کہ رب، پیردارایامسہ وارائین وقاعدہ ء خوانگک آن پارلیمانی امور اٹی مہارت دوتی منگ منگ، آئین دکا نوڈا تقسیم کن عملی شاہدہ و چاق الہی ء۔ ایسٹیکو سردارایاز صادق پارسیہ کہ 2015 ٹی قوی اسٹیلی ایجن سب پروگرام نا بجاو کنگک تا تکر طالب علم آتے کناودساز و پارلیمانی دودوڈل آن روشناس کرنگک مرے، کچ

..... گورنر بلوچستان جعفر خان مندوخیل و لی نواب شاہ و شی ولی اوڈوی کنگک اٹی ء

علم و تدریس نامونی دنگک کن کل اسٹ اُن، وزیراعظم

اسلام آباد (اے پی پی) وزیراعظم شہباز شریف پارسیہ کہ بجائی و صوبائی حکومت آک علم و تدریس نامونی اڈنگک وخواندگی نا کچ اٹی ودکی کن بکجا ء۔ دا قوی ہم نا ہنداوی مسخت دادے کہ ہرچنٹا سیرہ ہنداوی تعلیم دوتی کے بلکن برزکو تعلیم، کسکارک ویکٹیکل علم انا روشانی اٹ منورکین و اسر سوگو، اصلاحیت و شون بولک پاکستان نا بے داوخت نا گچ کنگک تا دا اسٹ انگا کسر ء۔ وے دا

اسلام آباد (اے پی پی) بجائی وزیر ڈٹ ہندی، شونہاری، اصلاحات و خصوصی کام گچ پروفیسر اسٹن اقبال پارسیہ کہ موسمیاتی بدلی تون مون تنگ کن سنے تینا لاگتی تے کاریم اٹ اتونی مریک۔ اوپارے کہ پاکستان موسمیاتی بدلی تیان زمینی مرکوب 10 اٹھ لکلا آتشی اوار ء و داسر موی وڈ ہڑے نا کاریم جوز مسونہ، دن تو چاگز دچخان ترک آگیس آتا پیش تنگ اٹی پاکستان ناخ اسر دسردان ہم کہ ء وے دا موسمیاتی بدلی تون زمینی مرکوب ہخت می بھلا منگ ء۔ بجائی وزیر پارسیہ کہ چاگز دچخان ترک آگیس آتا پیش تنگ اٹ زموار ملک آت تینا زمواری تے امانا کنگک کن تیارفس، و احالیات آتا رداٹ سنے تینا لاگتی و وسیلہ غا تیار ہروسر کما نوکاپ، ہندرتی

زبان سرصل و ملکیت آتے نختان رینگا۔ اوپارے کہ پاکستان موسمیاتی بدلی تیان زمینی مرکوب 10 اٹھ لکلا آتشی اوار ء و داسر موی وڈ ہڑے نا کاریم جوز مسونہ، دن تو چاگز دچخان ترک آگیس آتا پیش تنگ اٹی پاکستان ناخ اسر دسردان ہم کہ ء وے دا موسمیاتی بدلی تون زمینی مرکوب ہخت می بھلا منگ ء۔ بجائی وزیر پارسیہ کہ چاگز دچخان ترک آگیس آتا پیش تنگ اٹ زموار ملک آت تینا زمواری تے امانا کنگک کن تیارفس، و احالیات آتا رداٹ سنے تینا لاگتی و وسیلہ غا تیار ہروسر کما نوکاپ، ہندرتی

زبان سرصل و ملکیت آتے نختان رینگا۔ اوپارے کہ پاکستان موسمیاتی بدلی تیان زمینی مرکوب 10 اٹھ لکلا آتشی اوار ء و داسر موی وڈ ہڑے نا کاریم جوز مسونہ، دن تو چاگز دچخان ترک آگیس آتا پیش تنگ اٹی پاکستان ناخ اسر دسردان ہم کہ ء وے دا موسمیاتی بدلی تون زمینی مرکوب ہخت می بھلا منگ ء۔ بجائی وزیر پارسیہ کہ چاگز دچخان ترک آگیس آتا پیش تنگ اٹ زموار ملک آت تینا زمواری تے امانا کنگک کن تیارفس، و احالیات آتا رداٹ سنے تینا لاگتی و وسیلہ غا تیار ہروسر کما نوکاپ، ہندرتی

زبان سرصل و ملکیت آتے نختان رینگا۔ اوپارے کہ پاکستان موسمیاتی بدلی تیان زمینی مرکوب 10 اٹھ لکلا آتشی اوار ء و داسر موی وڈ ہڑے نا کاریم جوز مسونہ، دن تو چاگز دچخان ترک آگیس آتا پیش تنگ اٹی پاکستان ناخ اسر دسردان ہم کہ ء وے دا موسمیاتی بدلی تون زمینی مرکوب ہخت می بھلا منگ ء۔ بجائی وزیر پارسیہ کہ چاگز دچخان ترک آگیس آتا پیش تنگ اٹ زموار ملک آت تینا زمواری تے امانا کنگک کن تیارفس، و احالیات آتا رداٹ سنے تینا لاگتی و وسیلہ غا تیار ہروسر کما نوکاپ، ہندرتی

زبان سرصل و ملکیت آتے نختان رینگا۔ اوپارے کہ پاکستان موسمیاتی بدلی تیان زمینی مرکوب 10 اٹھ لکلا آتشی اوار ء و داسر موی وڈ ہڑے نا کاریم جوز مسونہ، دن تو چاگز دچخان ترک آگیس آتا پیش تنگ اٹی پاکستان ناخ اسر دسردان ہم کہ ء وے دا موسمیاتی بدلی تون زمینی مرکوب ہخت می بھلا منگ ء۔ بجائی وزیر پارسیہ کہ چاگز دچخان ترک آگیس آتا پیش تنگ اٹ زموار ملک آت تینا زمواری تے امانا کنگک کن تیارفس، و احالیات آتا رداٹ سنے تینا لاگتی و وسیلہ غا تیار ہروسر کما نوکاپ، ہندرتی

زبان سرصل و ملکیت آتے نختان رینگا۔ اوپارے کہ پاکستان موسمیاتی بدلی تیان زمینی مرکوب 10 اٹھ لکلا آتشی اوار ء و داسر موی وڈ ہڑے نا کاریم جوز مسونہ، دن تو چاگز دچخان ترک آگیس آتا پیش تنگ اٹی پاکستان ناخ اسر دسردان ہم کہ ء وے دا موسمیاتی بدلی تون زمینی مرکوب ہخت می بھلا منگ ء۔ بجائی وزیر پارسیہ کہ چاگز دچخان ترک آگیس آتا پیش تنگ اٹ زموار ملک آت تینا زمواری تے امانا کنگک کن تیارفس، و احالیات آتا رداٹ سنے تینا لاگتی و وسیلہ غا تیار ہروسر کما نوکاپ، ہندرتی

پاکستان رکی وغیرسی تعلیم ء سوگوسرے، صدر آصف زرداری

اسلام آباد (اے پی پی) صدر مملکت آصف علی زرداری پارسیہ کہ پاکستان رکی وغیرسی تعلیم ء سوگوسرا دپک کنگک ء کہ ہرچنٹا، ورونا وایلغ بندرگ، اوچا سنے ہراکروٹی بچش ورواری و اقتصادی پس منظر تون تعلق تے، بیل کنگک تا وارخواہی دوتی کنگک کے۔ صدر پارسیہ کہ دا قوی فرض اجتماعی عزم انا جہاندار ء، خاموت، کمیڈی، سول سوسائٹی، میڈیا و جی بیج اتون اوار سنے غٹ ء تینا کزو ء ادا کردتی

مریک۔ سنے بیل کنگک تا دودور ہیڈ ء مونا آدروٹی مرکیب و تعلیم ء کچ آقوم ا استیجائی ہرات جوز کردتی مریک۔ اوپارے کہ ایو جہانی یوم خواندگی آای غٹ پاکستانی تیان خواست کیوہ کہ داو تقسیم مسخت تون تینا وایلغ نا درشانی ء کیر و اسر ہندن ء پاکستان اس شہر ہراؤے خواندگی لس مرے، تعلیم

چانچی شارٹائی ہم پورو شتر ڈاؤن ہڑتال کس

چانچی (نامہ نگار) بلوچستان پشیل پارٹی نا کنڈ آن چانچی شارٹائی ہم پورو شتر ڈاؤن ہڑتال کس، چانچی شارٹاگل پوریا جاک بند کسر، شروڈاؤن ہڑتال نا سوساؤن بازار ء، ایب کیب یوزی باگ کسر۔ اس فوسر جز آک ہم اسکل کم کسر۔ بلوچستان پشیل پارٹی نا ہندی سیاسی کارندہ مسکوئی ضلعی نائب صدر طاہر زبیب، اسحاق بونچ، طیل احمد یوگوتی، عزیز احمد میگل، ایلک کلف بازار اٹ گشت کریر۔ ہڑتال نا دخت آچ ء ءے چوٹی نا داقا س پیش ہتو۔

..... کوئٹہ: سیاسی پارٹی تارا شوشک، الاا اصغر خان اچکڑی، ساجد ترین اڈی دویک، اسلم بلوچ، داوڈ شاہ کاکڑ وایلوک پریس کانفرس کنگک ء

بلاد بلوچ ہجوزرداری

یوم بحریہ بنا بحری جانبار آتا جیرت و قربانی تایات تر فک

شہید بینظیر بھٹو پوسکن آئیکنا لوجی نا کک اٹ بحریہ ء سوگوسرے و ڈیہہ اٹی امن و سلامتی نا وٹن تس

1965 تا جنگ اٹی پاک نیوی وطن ء عزیز نا دفاغی تاریک چک کروک ء کاریم اس سرتس، یوم ء بحریہ غاکھو

اسلام آباد (اے پی پی) چیئر پارٹی نا چیئر مین بلاد ہجوزرداری پارسیہ کہ یوم بحریہ سنے نا بحری جانبار آتا جیرت و قربانی تا یات تر فک، پاکستان نیوی لمر دکن تا بحریہ تا مدام بے مثل بہداری اٹ دفاغ ء کرے، 1965 تا جگک اٹی پاک نیوی وطن ء عزیز نا دفاغی تاریک چک کروک ء کاریم اس سرتس۔ اوپارے کہ 1965 تا جگک اٹی آپیشی سونامو تون ادار پاک نیوی نا درتجی سرسی قوم کن مکرنا سوب، ء قائم ء اس شہید

اسلام آباد (اے پی پی) چیئر پارٹی نا چیئر مین بلاد ہجوزرداری پارسیہ کہ یوم بحریہ سنے نا بحری جانبار آتا جیرت و قربانی تا یات تر فک، پاکستان نیوی لمر دکن تا بحریہ تا مدام بے مثل بہداری اٹ دفاغ ء کرے، 1965 تا جگک اٹی پاک نیوی وطن ء عزیز نا دفاغی تاریک چک کروک ء کاریم اس سرتس۔ اوپارے کہ 1965 تا جگک اٹی آپیشی سونامو تون ادار پاک نیوی نا درتجی سرسی قوم کن مکرنا سوب، ء قائم ء اس شہید